

Muren

Težka veriga je zdrknila z vratu in Muren je veselo poskočil pred gospodarjem. Rad bi mu obliznil roko in rad bi mu povedal, kako je vesel, ali gospodar se tudi to pot ne mara z njim meniti. Kakor vselej, kadar je Muren dobre volje, ponavlja samo: »Beži!« Muren ga hoče vendarle pregovoriti. Sili in sili vanj, da bi slišal vsaj: »No, no, je že dobro«, ali gospodar ga brcne in zakriči: »Tak pojdi in zletaj se, mrcinal!«

Muren je odletel, da se je na pol v prahu povaljal. Zakaj ga je gospodar tako hudo brcnil? Ali mu res ne bo nikoli več lepe besede privoščil? In zakaj ga skoro nikdar ne vzame s seboj, kadar kam gre? Koliko bi mu med potjo povedal! Povedal in pokazal bi mu, kje so hodili drugi psi, kje so stopile krave s poti na travnik, v kateri luknji je krt ali poljska miš, kdo je šel pred njima in še polno drugih lepih in zanimivih stvari. Čuden je človek, ki ga vse to nič ne veseli!

Muren je žalosten pogledal za gospodarjem in se ni zmenil za avtomobil, ki je švignil mimo. Potem se je otresel prahu ter stekel čez cesto na Čuvajevo dvorišče. Prijatelja Čuvaja ni doma. Njegova hiša je prazna in veriga visi mrtva z žice, napete med podom in hišo. Muren povoha po tleh in kmalu zasledi, da je Čuvaj odšel po cesti. Saj bi ga kmalu našel, če ne bi bila sled tolikokrat pretrgana. Ti zoprni avtomobili, ki dirjajo, praše, tulijo in vse sledi zasmradijo! Kako jih sovraži! In zdajle tuli spet eden!

Jezan začne lajati na voz, ki dirja naproti, ali v zadnjem hipu mora odskočiti. Ti nesrečni vozovi se nobenega psa ne boje! Zakaj ni Muren tako velik, da bi lahko pograbil avtomobil in ga v zobeh strl, kakor stare miš...!

Ko se pomiri, zavije v stransko ulico, kjer srečno najde Čuvajevo sled. Tako, zdaj ga ne bo zgrešil, ali bolhe, preklicane bolhe! Muren mora leči, da se z zobmi pogriže po rebrih, kjer ga tako neznosno ščegeta. No, zdaj je bolje. Pojdimo naprej! Ali zdaj pa za vratom ne dado miru! Kadar se malo segreje, vselej začuti polno bolha v kožuhu. Zakaj niso bolhe tolikšne, da bi jih Muren lahko pograbil in v zobeh strl kakor miš...!

Muren sedi na ulici in se z zadnjo nogo čehlja za uhljem. Blagodejno je to! Ljudje niso pametni, ko se čehlja po glavi s sprednjimi nogami. Zadnje noge so močnejše, in kdor se hoče bolha otresti, se mora krepko čehljati. Muren se krepko čehlja in od ugodja na pol miži... A zdaj je nekaj zagledal, kar mu je v hipu pregnalo misel na bolhe in čehljanje. Zadnja noga mu je kar v zraku zastala in nevede jo je šele počasi položil na tla.

Na koncu ulice je stal na belih zadnjih nogah človek, ki je z eno sprednjo taco nekaj za hrbtom skrival, z drugo pa predse kazal v tla in ponavljal: »Sem pojdi!« Z druge strani se je proti človeku plazil s stisnjenim kratkim repom in povešeno glavo pes, ki ga Muren ni poznal. Bel je bil in pol glave je imel črne. Človek z belimi zadnjimi

nogami je venomer ponavljal »sem pojdi!« — in pes se je priplazil že čisto predenj. Zdaj je človek izza hrbta stegnil taco in zažugal z njo psu. Pes je zadrgetal in presunljivo zacvilil, da se je glas neznanega tovariša Murnu zarezal v srce. Še bolj pa se je zgrozil, ko je zapazil, da človek žuga psu s kačo v taci. Strašno! Kača, ki se je sleherni pes boji, se zvija nad tovarišem in le-ta mora obstati pred človekom, ki mu je očitno hudo nameril!

Ali kdo naj to razume?! Zdaj je človek stegnil svojo sprednjo taco s kačo in velel: »Skoči!« Neznani beli tovariš se je zagnal ter preskočil človekovo taco. Pa skače še in še, a človeku visi kača od tace kakor mrtva. Seveda, če je mrtva, se je ni treba več bati. Gotovo jo je človek zadušil. In ta človek tudi ni hudoben. Saj zdaj boža in ljubkuje belega tovariša, ki od veselja laja in poskakuje! Murnu se zbudi spomin, kako je prijetno, kadar začuti taco dobrotnega človeka na sebi.

Vesel vstane in steče k človeku, ki naj poboža še njega. Že je pri njem in pri neznanem tovarišu, ali sapa mu je zastala, ko je človek strašno zakričal nanj. Hkrati je človek dvignil taco s kačo, zamahnil, in preden se je mogel Muren umakniti, je kača zažvižgala po njem. Aj-aj-aj, kako ga je zapeklo! Muren je zajavkal kakor še nikoli in planil mimo hiš na travnik pod grm.

Aj-aj-aj-aj, kako to neznosno žge! Ni se zaman zmerom bal kače. Saj bo zgorel od strašne bolečine. Muren se liže in bolečina se počasi blaži. Oh, zakaj so ljudje taki? Zmerom ga nekaj vleče k njim in dobro jim hoče, ljudje pa ne marajo zanj. Bridko je!

Muren se zamisli v mladost, ki se je motno spominja. Nič več ne bi poznal matere, ali tisti prijetni občutek, ko se je k njej stiskal, da ga ni zeblo, in ugodje, kadar ga je oblizovala in umivala, še pomni. Spominja se tudi otrok, ki se je mlad z njimi igral. Včasih so ga vlekli za rep in ušesa, da ga je bolelo, ali vendar jih je rad imel. Marsikdaj so ga stiskali k sebi, in otroci so bili tako prijetno gorki. Pa menili in igrali so se z njim in zdaj pa zdaj je lahko katerega obliznil. Kar nenadoma je vse minilo. V drugo hišo je prišel in tam ga je človek priklenil. Veriga je zoprnorožljala za njim, ležišče je bilo polno sestradanih bolh, ki mu niso dale nikoli miru, in dolgčas mu je bilo. Vsakomur, ki je mimo prišel, je Muren potožil, kako je sam, a nihče se ni za to zmenil. Jed so mu dajali v skledo, ki je kislo dišala, ker ni bila nikoli pomita. In koliko je pretrpel žeje, kadar so mu pozabili dati vode. Pozimi je bilo še huje. V njegovo hišo je pihalo, zeblo ga je in marsikdaj je Muren vso noč tekal z verigo sem in tja, da ni zmrznil. Na ves glas je tožil in prosil ljudi, naj ga vendar vzamejo v svojo hišo, kjer je gorko in zavetno, a nihče ni prišel ven. Kadar je zmrznila jed in voda, pa je bil Muren v mrazu še lačen in žejen. Hudo je pasje življenje! Muren je zavzdihnil in milo se mu je storilo.

Ali glej, kaj ne teče tamle prijatelj Čuvaj?! Seveda teče!

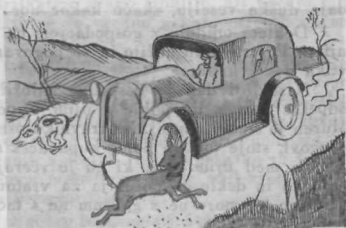
Muren je v hipu pozabil vse hudo, planil pokonci ter zdirjal po travniku. Pozdravil je prijatelja, ki je tudi na ves glas odzdravil. V diru sta se zaletela drug v drugega, se prevrnila in povaljala po travi. Ko je prvi vstal, ga je drugi spet podrl, nakar mu je prvi šalo vrnil. Nekaj časa sta si tako nagajala, dokler nista oba skupaj zdirjala naprej. Gonja je šla po travnikih, vrtovih in njivah. Tu so se pred njima s kokodajsanjem razpršile kure, tam so race v strahu nerodno štrbunknile v potok, iz njive je planil zajec in z dolgimi skoki pobegnil. Muren in Čuvaj sta dirjala naprej. Saj nista hotela nikomur nič žalega, le vesela sta bila, neiz-

rečeno vesela. Prijatelj je šavsnil po prijateljevem uhlju in zaklical:
»Ali ni življenje lepo!«

Res, včasih je tudi pasje življenje za hip lepo.

Čuvaj in Muren drncata spehana in z dolgimi jeziki po cesti v vas, ko zaslišita znano tuljenje. Spogledata se in oba prešine ena misel. Zdaj, ko sva dva, ga dajva! Obeh skupaj se bo zbal!

Z divjim laježem se zapodita proti avtomobilu, ali zaman. Pošast se tudi dveh psov ni zbala. Čuvaj se je z naglim skokom rešil na desno. Muren je odskočil na levo, ali za las prepozno. Kolo ga je ujelo za zadnjo taco ter mu na nji pretisnilo in zdrobilo pol kremp-ljev. Zaječal je in se povaljal po cestnem prahu. Ko je vstal, je jokaje odšepal po treh. Prijatelj Čuvaja ni bilo nikjer več. Gotovo je v strahu pobegnil naravnost domov.

Muren se je zavlekel v svojo hišo ter si previdno lizal ranjeno taco. Gospodar je prišel ter ga z osornim glasom poklical ven.

Muren je počasi prilezel, sklonil glavo in gospodar mu je zapel verigo za vrat. Pri tem je opazil, da ne more stopiti na eno nogo, in potipal jo je trdo in brezmiselno. Muren je zaječal, ker ga je bolelo, a gospodar je škodoželjno dejal, da je zdaj dobil, kar je iskal. Izkušnja ga bo že izmodrila.

Žalosten se je Muren splazil nazaj v svojo hišo in si spet lizal ranjeno taco. Taca se je razbolela, Murna je tresla vročica in žejen je bil, a nihče mu ni prinesel vode...

Počasi se je izlizal. Spet je lahko stopil na nogo, ne da bi ga bolelo, ali iz navade je še dostikrat tekkel po treh. Na avtomobile se je sedaj hudoval le še od daleč; blizu se jim ni upal. Bal se jih je kakor kače, strela, bliska in groma. Strah je bil sploh najhujša muka njegovega življenja. Da bi se ga vsaj ponoči tolikokrat ne polastil, ali da bi tedaj smel biti pri ljudeh! Ti se nič ne boje in v njih hišah je vse tako varno, da se najhujši strah poleže. Le zakaj ga vselej zapode, kadar smukne noter...?

Muren je stal priklenjen pred svojo hišo in opazoval gospodarja, ki je stopil na dvorišče. Če se je gospodar ozrl nanj, mu je Muren prijazno pomahal z repom. Vse kaže, da je gospodar danes dobre volje in Muren bi se rad menil. Pa glej, kaj jih je moralo zdaj prinesiti na dvorišče! Muren je gledal tri dekleta, ki so bila vsa enaka s širokimi klobuki na glavi in s težkimi nahrbtniki na plečih. Menila so se z gospodarjem, ki mu je sedaj kazal hrbet. Razgovor se je zavlekel in Muren se je jel hudovati:

»Kaj motite gospodarja, ki bi bil zdajle morda stopil k meni...«

Ena izmed deklet se ozre in de:

»Hudega psa imate.«

»O, nič ni hud, samo laja rad,« odvrne gospodar. Hkrati stopi k Murnu in ga odpne z verige.

»Kako mu je pa ime?«

»Muren; kar pokličite ga!«

Muren se je otresel in dekleta ga je poklicalo: »Muren, no, ne bodi tako hud in pridi sem!«

Ali je mogoče, da je tuj človek prijazen in dober z njim? Po vonju in glasu se mu dekleta res ne zde hudobna; morda ni bilo prav, da se je nanje hudoval, pa vendar, kako naj verjame!? Obotavlja se je stopil bliže, sklonil glavo in v njegovih očeh je bilo pol zadrege in pol nezaupanja. Ali ko ga je dekleta potrepljalo in pogladilo ter mu prijazno prigovarjalo, se je Muren od nenadnega veselja vzpel pokonci. Gospodar je zavpil nanj, a kaj mara Muren. Spoznal je dobrega človeka, na glas daje duška veselju, skače kakor nor in oči se mu od radosti svetijo.

Dekleta odidejo z gospodarjem na travnik pri vodi in Muren gre z njimi. Po travniku hodijo in se pogovarjajo, a Muren leta sem in tja ter vtika nos v krtine.

Naslednji dan je gospodar naložil voz slame, zapregel ter Murna odpel z verige, da pojde z njim. Zapeljal je po poti proti travniku in Muren je stekel naprej. Na travniku ostrmi. Kaj je to? Tri hiše, podobne njegovi, stoje tam in poleg kupa desk si daje opravka pet deklet. Muren spozna med njimi ono, ki ga je včeraj ogovorila. Steče k nji ter se ji dobrika in dekleta ga počehlja za vratom, kjer ga najbolj srbi od bolh, ker tam ne more ne z gobcem ne s taco do njih. Muren je srečen.

Spet se njegov gospodar meni z dekleti, potem pa izpreže živino ter pokliče Murna. Muren se obotavlja, dekleta nekaj govore in gospodar slednjič privoli, da ostane Muren pri njih za stražarja. Tako je ostal in gledal, kako so dekleta basala slamo v slamnjače, zakurila ogenj, skuhala večerjo sebi in njemu ter šla nato spat v tiste bele hišice. Vse to je bilo novo in neizrečeno lepo. Muren je ponoči tiho hodil okrog, zdaj pa zdaj se je podbrikal stražarici, dokler si ni slednjič izbral postelje poleg šotoru. Čutil je blizu sebe spokojno speče ljudi, dobre ljudi, ki so mu dali jesti in ga imajo radi. Tako varen je in nič več ga ni strah. Le klopi se mu zajedajo v kožo in ga nadlegujejo.

Zjutraj je bilo živahno in Muren je čutil, da se nekaj posebnega pripravlja. Kaj bo neki? Hrušč, ki ga čuje, odkar je vlak odžvižgal, ga vznemirja. Toda zdaj, kaj je to? Še vse polno deklet, večjih in manjših, je prišlo na travnik. Živ-žav je tak, da Muren ne razume nič. Bega okrog in čaka. Nova dekleta odlože, kar so prinesla in se lotijo dela. Zabijajo kole, žagajo deske, razgrinjajo plahte in bašejo slamnjače. Skavtinje si delajo tabor...

Čez dva dni je tabor dodelan. Vrsta šotorov stoji, kuhinja je urejena, na visokem mlaju vihra zastava, taborno ognjišče je s kamenjem obloženo in zdaj postavljajo še klopi okrog ognjišča. Muren čuti, da je prišel v življenje in vrvenje nekak red, da sta čas in delo razdeljena. Kmalu razume pomen raznih povelj in glasov ter se zave, da je tudi njemu

služba dodeljena. Priznani stražar tabora in enakopraven ud družine je. Kadar pride tuj človek v tabor, mu tudi Murna predstavijo in Muren je ponosen. Celo oni gospod, ki ga je bil s kačo vsekali, je neki dan prišel ter mu pri tej priliki položil svojo taco na glavo. Muren pa ni pomahal z repom, čeprav radi spodobnosti tudi črhnal ni. Gospod ni dišal kakor diši dober človek.

Muren je sploh spoznal, da je med tujci malo dobrih ljudi. Skavtinje so vse kaj drugega. Res ga nimajo vse enako rade, nekatere manjše se ga celo boje in ta ali ona mu kdaj ponagaja. Boli ga tudi, kadar mu klope obirajo, ker mu zraven marsikatero dlako izpulijo, ali hočejo mu le dobro. Klopi so huda nadloga in je že vredno nekaj potrpeti, da se jih iznebi.

Še bolj je imel sedaj malo. Neki dan je skavtinja za šalo potegnila glavnik skozi njegovo dlako. Murna je zaščegetalo, skavtinja pa se je zadržala, ko so se med glavnikovimi zobmi prikazale debele, belkasto-rjave bolhe. Brž sta ga dve peljali k potoku, kjer sta mu ves kožuh prečesali ter otresli bolhe v vodo, da so jih ribice pohlastale. Potem sta ga zmočili, namazali z milom in odrgnili s ščetjo. Ni bilo prijetno in branil se je. Ali ko se je otresel in na soncu posušil, se mu je zdel svet nadvse lep. Koža je bila sveža, voljna in brez mrčesa.

Muren je obnavlja se vzel v gobec beli, oglati košček neke stvari, ki mu jo je Jelka ponujala. Stvar ni bila dobra in izpljunil jo je v travo. Jelka je velela, naj jo spet pobere, in da ne bi bilo zamere, jo je pobral in držal nekaj časa v gobcu. Trda stvar se je na pol raztopila in Muren je začutil čisto neznan okus. Spet je košček izpljunil, oblizoval in požiral slino, a glej, sprva zopni okus je postajal skoro prijeten . . . Muren se je navadil sladkor jesti.

Jelka mu je pokazala košček sladkorja ter ga klicala. Rad bi bil prišel, pa ni mogel, ker ga je Alenka držala. Razen tega je bila vmes stegnjena roka Lilijane. Zdaj ga je Alenka izpustila. Naglo je obšel Lilijano ter planil k Jelki, a le-ta mu ni dala sladkorja in igra se je ponavljala. Muren ni vedel, kaj hočejo in kaj mu dopovedujejo. Slednjič se je nečesa domislil. Morda bo to pravo? I Ko ga je Alenka izpustila, se je pognal in skočil Lilijani čez roko. To pot je dobil sladkor in začutil je, da dekleta ploskajo njemu. Odsihmal je vedel, da se prikupi, če skoči komu čez nastavljeno roko ali palico.

Muren je bil presrečen. Koliko časa traja že to bajno življenje? Včasih se Murnu zdi, da se mu je vse hudo le sanjalo, samo pokvečeni kremplji mu pričajo, da ga je moral nekje res avto ujeti. Pa kaj je neprijetna preteklost proti prijetni sedanosti!? V taboru se od jutra do večera kratkočasí. Koliko je ljudi, ki ga imajo radi in ki mu sproti obirajo klope. Čist in sit je, kot ni bil nikdar, nikoli ne trpi žeje, in posode, ki iz njih je, ne smrde po skisanih ostankih. Kostí dobiva na ostajanje in celo blisk in grom, ki ga najbolj plašita, tu laglje prenaša. V nevihti gre v šotor, se stisne k ljudem, ki mu prigovarjajo, in strah mine. Škoda le, da ga ne jemljejo

s seboj na izlete. Kadar se kam daleč odpravijo, ga peljejo nazaj h gospodarju, ki ga spet priklene. Tedaj mu je dolgčas, a ko se vrnejo, je veselje tem večje.

Neki dan je prišel gospodar sam že navsezgodaj ponj. V taboru je bilo tisto jutro nenavadno živahno. Gotovo se danes kam odpravljajo, si misli Muren. Nerad gre z gospodarjem, ki ga bo doma priklenil.

Ali kaj je to? Gospodar je pripeljal slamo, ki diši po taboru! In zatem deske, ki so tudi iz tabora...! Muren je vznemirjen in se ne dodakne jedi. Poslušaj in kadar ujame kak šum iz tabora, trga verigo. Zdaj razločno sliši, da gredo. Pokliče jih na ves glas ter prisluškuje. Samo Alenka je pritekla, ga na hitro pobožala, rekla, naj bo priden in spet zbežala

»Počakaj, jaz grem z vami,« vpije Muren.

Zaman, nikogar ne prikljče. Zdaj je vse tiho. Odšle so in počakati mora do jutri, da jih spet vidi...

Zjutraj ga dekla odpne. Muren zdirja na travnik pri vodi in ostrmi. Tabora ni nikjer več! Šotori so izginili, ognjišče je pokrito z rušo, jame so zasute, mlaj izruvan... Zbegan jame vohati po tleh in pride po sledih na kolodvor, kjer ga zapode. Obrne se v gozd, kamor so morda šle po jagode ali suhljad. Gozd je prazen... Muren bega okrog in preišče vse kraje, kjer je kdaj z njimi bil. Zdaj pa zdaj se povrne na travnik, če niso morda medtem prišle. Vse iskanje je zaman, nikjer jih ni...!

Šele zvečer se je Muren vrnil domov, kjer so ga spet priklenili. Premišljeval je in noč je bila že, ko je doumel, da jih ne bo nikoli več. Skavtinje so izginile, kakor je nekaj kdo ve kam za zmerom izginil prijatelj Čuvaj... Muren je žalostno zajokal:

»Alenka, Jelka, Lilijana, zakaj me niste vzele s seboj...!

Slišite, meni je hudo, če se ljudje ne menijo z menoj, in zdaj bo kmalu jesen, ko me je samega tako strah...!

Alenka, Jelka, Lilijana, pridite pome, da me ne bo spet mrčes zajedal, in da ne bom tolikokrat lačen in žejen...!«

Vso noč je Muren tako klical in tožil, a nihče se ni zanj zmenil, nihče ni stopil k njemu z lepo besedo.

Ljudje so slišali in razumeli samo: »Hov-ov-ov-ov-vu-vu-uuuu...!«

Ivan Albreht

Sreča

Kaj mi poje ptičica,
skrita tam v grmičku?
Da najlepše je doma
v ljubljennem koticčku.

Kaj pod grmom pravi mi
rožica dehteča?
Da sta zdravje in mladost
prava božja sreča.